

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016 – ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΘΕΜΑ Α

A1. γ

A2. δ

A3. γ

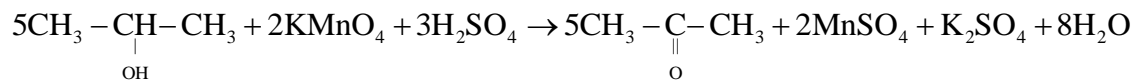
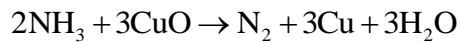
A4. α

A5.

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β

B1.

B2.

α. Αν η θερμοκρασία αυξηθεί ευνοείται η ενδόθερμη αντίδραση, οπότε η χημική ισορροπία μετατοπίζεται προς τα αριστερά άρα η ποσότητα $(\text{NH}_3) \downarrow$ και $K_c \downarrow$.

β. Όταν αυξηθεί ο όγκος μειώνεται η πίεση οπότε η χημική ισορροπία μετατοπίζεται προς τα περισσότερα mol αερίων δηλαδή προς τα αριστερά οπότε η ποσότητα $(\text{NH}_3) \downarrow$. Η K_c παραμένει σταθερή γιατί εξαρτάται μόνο από τη θερμοκρασία που προς παραμένει σταθερή.

B3.

α. Το διάλυμα θα αποκτήσει κόκκινο χρώμα. Το διάλυμα του HCl είναι όξινο και $\text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = -\log 10^{-1} = 1$ άρα $\text{pH} < \text{p}K_a - 1 = 4$, γι'αυτό επικρατεί η όξινη μορφή του δείκτη.

β. Ο δείκτης θα αλλάξει χρώμα στην περιοχή $\text{p}K_a - 1$ ως $\text{p}K_a + 1$ δηλαδή από 4 ως 6.

Για τον δείκτη ΗΔ ισχύει:

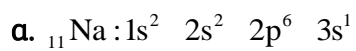
$$K_{\alpha_{\text{H}\Delta}} = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+][\Delta^-]}{[\text{H}\Delta]} \Rightarrow \frac{[\Delta^-]}{[\text{H}\Delta]} = \frac{K_{\alpha}}{[\text{H}_3\text{O}^+]} \quad (1)$$

Για να αλλάξει το χρώμα πρέπει:

$$\frac{[\Delta^-]}{[\text{H}\Delta]} > 10 \Rightarrow \frac{K_a^{(1)}}{[\text{H}_3\text{O}^+]} > 10 \Rightarrow -\log K_a + \log [\text{H}_3\text{O}^+] < \log 0 \Rightarrow$$

$\text{p}K_a - \text{pH} < 1 \Rightarrow \text{pH} > \text{p}K_a + 1 \Rightarrow \text{pH} > 6$ επικρατεί η βασική μορφή δηλαδή το κίτρινο χρώμα.

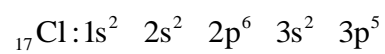
B4.

S τομέα

3^η περίοδο

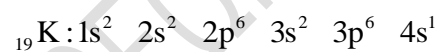
I_A ή 1^η ομάδα Περιοδικού Πίνακα

p τομέα

3^η περίοδο

VII_A ή 17^η ομάδα Περιοδικού Πίνακα

S τομέα

4^η περίοδο

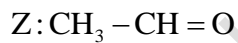
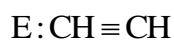
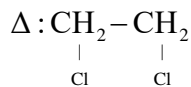
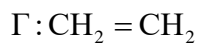
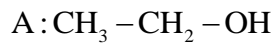
I_A ή 1^η ομάδα Περιοδικού Πίνακα

β. $r_{\text{Cl}} < r_{\text{Na}} < r_{\text{K}}$

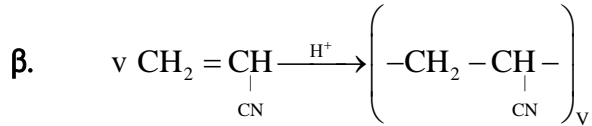
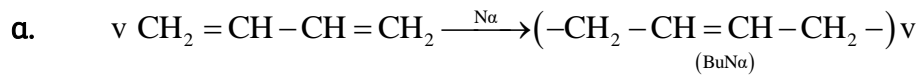
Κατά μήκος μιας περιόδου η ατομική ακτίνα αυξάνεται από δεξιά προς τα αριστερά γιατί προς τα δεξιά αυξάνεται ο ατομικός αριθμός δηλαδή το φορτίο πυρήνα $\Rightarrow$ αυξάνεται η έλξη πυρήνα - e - $\Rightarrow$ μειώνεται η ακτίνα. Άρα για Na και Cl που βρίσκονται στην ίδια περίοδο $r_{\text{Cl}} < r_{\text{Na}}$ κατά μήκος μιας ομάδας η ατομική ακτίνα αυξάνεται από πάνω προς τα κάτω γιατί τότε αυξάνεται ο κύριος κβαντικός αριθμός n $\Rightarrow$ αυξάνεται η απόσταση e - πυρήνα $\Rightarrow$ αυξάνεται η ατομική ακτίνα $\Rightarrow r_{\text{Na}} < r_{\text{K}}$.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

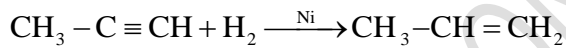
Γ2.

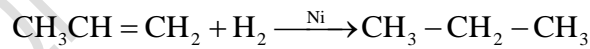
Γ3. Προπίνιο: $\text{CH}_3 - \text{C} \equiv \text{CH}$

Υπολογίζω mol:

- Για $\text{CH}_3 - \text{C} \equiv \text{CH}$: $n = \frac{M}{M_r} = \frac{8}{40} = 0,2 \text{ mol}$
- Για H_2 : $n = \frac{V}{V_m} = \frac{6,72}{22,4} = 0,3 \text{ mol}$

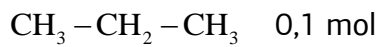

αρχ.	0,2	0,3	
αντ./παρ.	-0,2	-0,2	0,2
τελ.	---	0,1	0,2

αρχ.	0,2	0,1	
αντ./παρ.	-0,1	-0,1	0,1
τελ.	0,1	---	0,1

Συντακτικός τύπος προϊόντων:

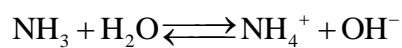

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

α.

Για το διάλυμα Υ_1 :

αρχ.   0,1

ιοντ./παρ   -x   +x   +x

l.l.   0,1 - x   +x   +x

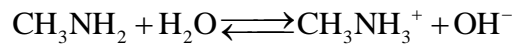
- $\text{pH} = 11 \Rightarrow \text{pOH} = 14 - \text{pH} = 3 \Rightarrow$
 $-\log[\text{OH}^-] = 3 \Rightarrow [\text{OH}^-] = x = 10^{-3} \text{ M}$

- $\alpha = \frac{x}{c} = \frac{10^{-3}}{10^{-1}} = 10^{-2}$

β.

$$K_{b(NH_3)} = \frac{[NH_4^+][OH^-]}{[NH_3]} = \frac{x^2}{c} = \frac{10^{-6}}{10^{-1}} = 10^{-5}$$

Για το διάλυμα Y_2 :

αρχ.	1		
ιοντ./παρ.	-y	+y	+y
Ι.Ι.	1-y	+y	+y

$$K_b = \frac{[CH_3NH_3^+][OH^-]}{[CH_3NH_2]} = \alpha^2 \cdot c \Rightarrow K_{b(CH_3NH_2)} = (2 \cdot 10^{-2})^2 \cdot 1 = 4 \cdot 10^{-4}$$

γ.

Παρατηρούμε ότι $K_{b(CH_3NH_2)} > K_{b(NH_3)}$

Άρα ισχυρότερη βάση είναι η CH_3NH_2

Δ2.

Υπολογίζω τα mol των ουσιών:

- για NH_3 : $c_1 = \frac{n_1}{V_1} \Rightarrow n_1 = c_1 \cdot V_1 \Rightarrow n_1 = 0,1 \cdot 0,2 \Rightarrow n_1 = 0,02 \text{ mol}$
- για HCl : $c = \frac{n}{V} \Rightarrow n = c \cdot V \Rightarrow n = 0,05 \cdot 0,2 \Rightarrow n = 0,01 \text{ mol}$

Οι ουσίες που αντιδρούν μεταξύ τους:

	NH_3	+	HCl	$\longrightarrow$	NH_4Cl
αρχ.	-0,02		-0,01		
ιοντ./παρ	-0,01		-0,01		0,01
τελικό	0,01		---		0,01

Τελικό διάλυμα Y_3 : $\text{NH}_3 - \text{NH}_4\text{Cl}$ που είναι ρυθμιστικό διάλυμα

$$\text{με: } c_{\text{οξ}} = c_{\beta} = \frac{0,01 \text{ mol}}{1\text{L}} = 0,01 \text{ M}$$

Άρα ισχύει:

$$\text{pOH} = \text{pk}_b + \log \frac{c_{\text{οξ}}}{c_{\beta}} \Rightarrow$$

$$\text{pOH} = \text{pk}_b + \log \frac{0,01}{0,01} \Rightarrow \text{pOH} = \text{pk}_b \Rightarrow \text{pOH} = 5$$

Επομένως $\text{pH} = 14 - \text{pOH} = 9$

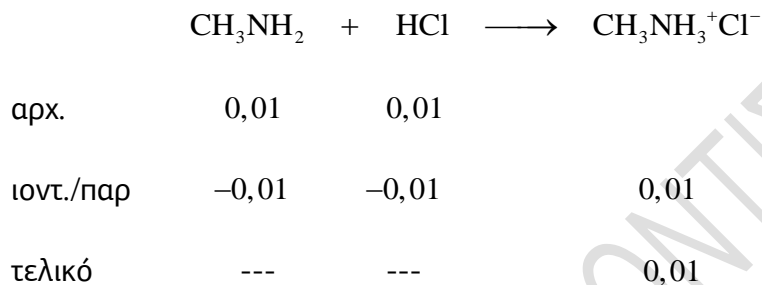

Δ3.

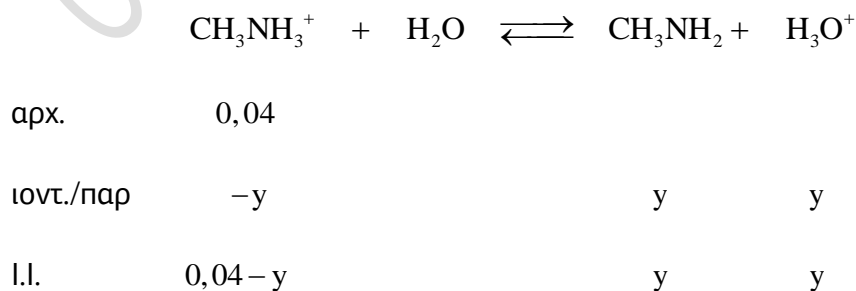
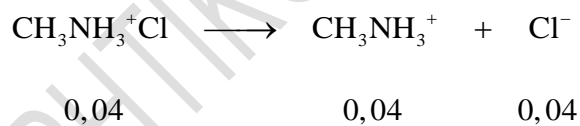
Υπολογίζω τα mol των ουσιών:

- για CH_3NH_2 : $c_2 = \frac{n_2}{V_2} \Rightarrow n_2 = c_2 \cdot V_2 \Rightarrow n_2 = 1 \cdot 10^{-3} \Rightarrow$
 $n_2 = 10^{-2} \Rightarrow n_2 = 0,01 \text{ mol}$
- για HCl : $n_{\text{HCl}} = 0,01 \text{ mol}$

Πραγματοποιείται η εξουδετέρωση:

Τελικό διάλυμα Y_4 : $\text{CH}_3\text{NH}_3^+\text{Cl}^-$ με: $c_4 = \frac{0,01 \text{ mol}}{0,25\text{L}} \Rightarrow c_4 = 0,04 \text{ M}$

$$K_{\alpha} = \frac{k_w}{K_b} = \frac{10^{-14}}{4 \cdot 10^{-4}} = \frac{1}{4} \cdot 10^{-10} \Rightarrow$$

$$K_{\alpha} = \frac{y^2}{0,04} \Rightarrow \frac{1}{4} \cdot 10^{-10} = \frac{y^2}{4 \cdot 10^{-10}} \Rightarrow$$

$$y^2 = 10^{-12} \Rightarrow y = 10^{-6} \text{ M} \Rightarrow$$

$$\text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = 6$$

Δ4.

Υπολογίζω τα mol των ουσιών:

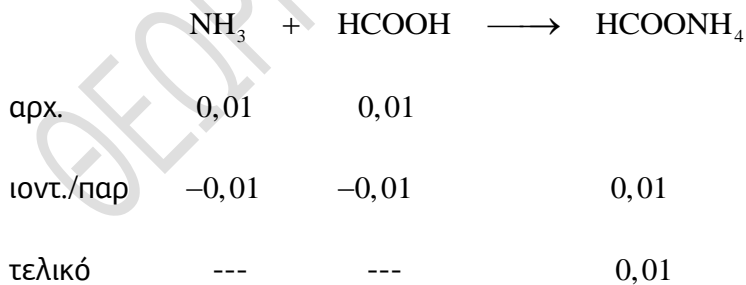
- για NH_3 :

$$c_1 = \frac{n_1}{V_1} \Rightarrow n_1 = c_1 \cdot V_1 \Rightarrow n_1 = 0,1 \cdot 0,1 \Rightarrow n_1 = 0,01 \text{ mol}$$

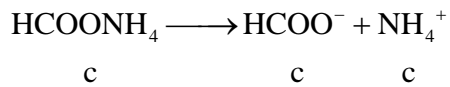
- για HCOOH :

$$c = \frac{n}{V} \Rightarrow n = c \cdot V \Rightarrow n = 0,1 \cdot 0,1 \Rightarrow n = 0,01 \text{ mol}$$

Πραγματοποιείται η αντίδραση:

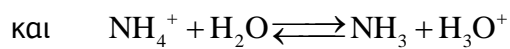
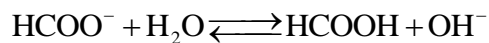

Τελικό διάλυμα Y_5 : HCOONH_4 με c mol:

Ιοντίζονται και τα δύο ιόντα, επειδή προέρχονται από ασθενείς ηλεκτρολύτες,

άρα:

$$\frac{k_{\alpha}}{(\text{HCOOH})} > \frac{k_{\beta}}{(\text{NH}_3)} \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} \frac{k_{\beta}}{(\text{HCOO}^-)} < \frac{k_{\alpha}}{(\text{NH}_4^+)} \\ [\text{HCOO}^-] = [\text{NH}_4^+] = c \end{array} \right\} [\text{OH}^-] < [\text{H}_3\text{O}^+]$$

Επομένως το διάλυμα είναι όξινο

Επιμέλεια: Βογιατζόγλου Ανδρέας

Καραδέμπτρος Θεόδωρος

Πατάκη Ζωή